

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:**BİRİNCİ BÖLÜM**
KARAR**AFİFE ARSLANOĞLU VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU****Başvuru Numarası** : 2019/42527**Karar Tarihi** : 14/5/2025**Başkan** : Hasan Tahsin GÖKCAN**Üyeler** : Recai AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Selahaddin MENTEŞ
İrfan FİDAN**Raportör** : Olcay ÖZCAN**Başvurucular** : 1. Afife ARSLANOĞLU
2. Ahmet Şahin TUNÇER
3. Ali TUNÇER
4. Ayşe ERCAN
5. Ayşe Birsen TUNÇER
6. Ayşegül BAKAN
7. Bülent TORUNLAR
8. Erkan TUNÇER
9. Fikret TORUNLAR
10. Gülay YILDIRIM
11. Hülya BİRCAN
12. Mehmet TORUNLAR
13. Nuray TORUNLAR
14. Okan TUNÇER
15. Osman TORUNLAR
16. Özge OKUYUCU
17. Semra TORUNLAR
18. Şule TERZİ
19. Tuba KALKAN
20. Turan TUNÇER
21. Tülay TUNÇER PEKER
22. Ümran TUNÇER
23. Yalçın ERCAN
24. Yavuz ERCAN

25. Yurdagül TORUNLAR
26. Zeynep TUNÇER
27. Bahadır KAYA
28. Demet AKYÜZ
29. Lutfiye TUNÇER
30. Mehmet Nuri KAYA
31. Mümine Tunay ÖZCAN
32. Münire TUNÇER DEMİRCİ
33. Osman TUNÇER
34. Hakan KILIÇ
35. Hasan KILIÇ
36. Mücella ÖZCAN
- Vekilleri** : Av. Fevziye ÇETİNEL
37. Ayşe AŞKIN ŞENOCAK
38. Murat AŞKIN
39. Serap KIRAN
40. Fadime ERCAN
41. Ahmet Emre Şahin
42. Fatih Şahin
43. Elif Şahin
44. Ayşe Beyza Şahin
- : Av. Fatma BABAYİĞİT

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru tersimat hatasından kaynaklanan zararın giderilmesi amacıyla Maliye Hazinesi (Hazine) aleyhine açılan tazminat davasının reddedilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 27/12/2019 tarihinde yapılmıştır. Komisyonca makul sürede yargılanma hakkı yönünden başvurunun *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna, mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddia yönünden kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

3. Başvurucu Gülsen Şahin bireysel başvuru tarihinden sonra 24/2/2020 tarihinde vefat etmiştir. Mirasçıları Ahmet Emre Şahin, Fatih Şahin, Elif Şahin ile Ayşe Beyza Şahin başvuruya devam etmek istediklerini beyan etmiş ve başvuru sıfatıyla eklenmiştir.

4. Başvurucu Münevver Kılıç bireysel başvuru tarihinden sonra 13/6/2020 tarihinde vefat etmiştir. Mirasçıları Hakan Kılıç, Hasan Kılıç ile Mücella Özcan başvuruya devam etmek istediklerini beyan etmiş ve başvuru sıfatıyla eklenmiştir.

5. Başvurucu Ersin Ercan bireysel başvuru tarihinden sonra 11/10/2021 tarihinde vefat etmiştir. Mirasçılarından yalnızca Fadime Ercan başvuruya devam etmek istediğini beyan etmiş ve başvuru sıfatıyla eklenmiştir.

6. Başvurucu Necla Aşkın bireysel başvuru tarihinden sonra 7/3/2022 tarihinde vefat etmiştir. Mirasçıları Ayşe Aşkın Şenocak, Serap Kıran ile Murat Aşkın başvuruya devam etmek istediklerini beyan etmiş ve başvuru sıfatıyla eklenmiştir.

7. Başvurucu Hüseyin Can Tunçer bireysel başvuru tarihinden sonra 27/9/2023 tarihinde vefat etmiştir. Mirasçıları Lutfiye Tunçer, Mümine Tunay Özcan, Osman Tunçer ile Münire Tunçer Demirci başvuruya devam etmek istediklerini beyan etmiş ve başvuru sıfatıyla eklenmiştir.

8. Başvurucu Birsan Kaya bireysel başvuru tarihinden sonra 23/11/2023 tarihinde vefat etmiştir. Mirasçıları Demet Akyüz, Mehmet Nuri Kaya ile Bahadır Kaya başvuruya devam etmek istediklerini beyan etmiş ve başvuru sıfatıyla eklenmiştir.

9. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucular, Bakanlık görüşüne karşı cevap sunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

10. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar şöyledir:

11. Ankara'nın Çankaya ilçesi Karakusunlar köyünde bulunan 36 parsel sayılı taşınmaz 1951 yılında yapılan kadastrо çalışmaları başvurucuların miras bırakanı O.T. adına tespit ve tescil edilmiştir. Kadastrо tespiti 23/7/1951 tarihinden itibaren 24/8/1951 tarihine kadar askıda kalmış ve itiraz olmaması üzerine kesinleşmiştir.

12. 36 parsel sayılı taşınmaza komşu 37 ve 39 parsel sayılı taşınmazlar kadastrо sırasında üçüncü kişiler adına tespit ve tescil edilmiştir. 39 parsel sayılı taşınmaz 9/9/1954 tarihinde ifraz görmüş ve 322 ile 710 parsel sayılı taşınmazlar oluşmuştur. Benzer şekilde 37 parsel sayılı taşınmaz da Ankara 3. Sulh Hukuk Mahkemesinin 21/6/1954 tarihli kararına istinaden hükmen ifraz görmüş ve 711 ile 712 parsel sayılı taşınmazlar oluşmuştur.

A. İdari Başvuru Süreci

13. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Başmüfettişliği (Başmüfettişlik) tarafından düzenlenen 3/5/2013 tarihli ön inceleme raporunda yer alan bilgilere göre;

i. 36 parsel sayılı taşınmazın maliklerinin kadastrо tespiti sırasında tersimat hatası yapıldığını ve taşınmazın yüz ölçümünün 39.800 m² olması gerekirken 29.400 m² olarak belirlendiğini ileri sürerek hatanın düzeltilmesi talebiyle 1978 yılı içinde Ankara 2. Bölge Tapu Sicil Muhafızlığına (2. Bölge Tapu Müdürlüğü) başvurdıkları,

ii. 2. Bölge Tapu Müdürlüğü tarafından yapılan inceleme sonucunda 36 parsel sayılı taşınmazda tersimat hatası yapıldığı belirlendiğinden hatanın giderilmesi için 10/7/1978 tarihinde Ankara Tapulama Müdürlüğüne (Tapu Müdürlüğü) yazı yazıldığı ancak herhangi bir düzeltme yapılmadığı,

iii. 23 ve 39 sayılı parsellerde 21/7/1987 tarihinde yapılan imar uygulamasında düzenlemeye alınan 186 m²'lik alanın tersimat hatası olan kısımda kaldığı ancak yine bir düzeltme işlemi yapılmadığı,

iv. 36 parsel sayılı taşınmaz maliklerinin 5/11/1992 tarihinde Çankaya Kadastro Müdürlüğüne (Kadastro Müdürlüğü) başvurduğu ve tersimat hatasından dolayı yüz ölçümlerinde kayıp olduğunu belirterek hatanın düzeltilmesini istedikleri, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tasarruf İşlemleri Dairesi Başkanlığı (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü) tarafından 3/2/1993 tarihinde verilen cevapta 36 parsel sayılı taşınmazın kadastro ölçümünde esas alınan 11 No.lu poligon noktasının hatalı tersim edilmesi sonucu mücavir parsellerle olan müşterek sınırlarının kadastro paftasına çiziminin hatalı olduğu, taşınmazın batısında bulunan 23 sayılı parselin imar uygulamasına tabi tutulduğu ve 36 parsel sayılı taşınmaza ait 186 m²'lik kısmın da imar uygulamasına dâhil edildiği, ayrıca taşınmazın güneyinde ve doğusunda bulunan 37 ve 39 parsel sayılı taşınmazların muhtelif parsellere ifraz edilerek üçüncü kişilere satıldığı, bu nedenle idari yoldan bir düzeltme yapılmasının mümkün olmayacağı, hatanın hukuk mahkemelerinde dava açılarak giderilmesi gerektiği,

v. 36 sayılı parsel maliklerince 1993 yılı içinde taşınmazın durumunun sorulduğu, Çankaya Belediye Başkanlığınca (Belediye) taşınmazın davalı olması ihtimaline istinaden imar uygulamasına dâhil edilmediğinin belirtildiği, bu cevap sonrası taşınmazın on dokuz malikinin Kadastro Müdürlüğüne başvurduğu ve taşınmazın imar dışı kalmasının kendilerini daha çok mağdur edeceğini, parselin tapuda kayıtlı yüz ölçümü esas alınarak imar uygulamasına alınması gerektiğini, bu parsel ile ilgili olarak Kadastro Müdürlüğüne ve bölge müdürlüğüne verdikleri bütün dilekçeleri geri aldıklarını, bundan böyle hiçbir surette düzeltme için talepte bulunmayacaklarını ve bu hususu dava etmeyeceklerini ifade ettiği, taşınmazın bu hâliyle imara alınmasını talep ettikleri belirtilmiştir. Bu talep üzerine Kadastro Müdürlüğünün 19/7/1993 tarihli yazısı ile maliklerin muvafakat dilekçelerine istinaden nasıl işlem yapılması gerektiğinin Ankara Bölge Müdürlüğünden sorulduğu ve 23/7/1993 tarihli cevapta, imar uygulamasından evvel tüm maliklerin birlikte yapacakları olumlu talep ile tapu kütüğünün beyanlar hanesinde bulunan "*Taşınmazın tersimatı ve yüz ölçümünde hata vardır*" belirlenmesinin kaldırılması gerektiği, bu durumda taşınmazın tapuda yazılı yüz ölçümü ile imar uygulamasına alınmasında bir sakınca olmadığı, bunun üzerine Kadastro Müdürlüğü tarafından Belediyeye gönderilen 27/7/1993 tarihli yazı ile taşınmazın tapuda yazılı yüz ölçümü ve paftasındaki sınırları esas alınarak imar uygulamasına alınmasında bir sakınca bulunmadığı,

vi. Belediye Encümeni tarafından 22/6/1995 tarihinde 1/1.000 ölçekli imar planına dayalı olarak Karakusunlar 3. etaba ait parselasyon planına ait dağıtım ve tahsis cetvellerinin onaylandığı,

vii. Kadastro Müdürlüğü tarafından Belediyeye yazılan 28/6/1996 tarihli yazıda, 36 parsel sayılı taşınmazdaki teknik hata konusu yargıya yansıtıldığından uygulama planının ilgili kısmının tescilinin bekletilmesi gerektiği, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün 11/10/1996 tarihli yazısında dava durumunun taşınmazdaki imar işlemlerine engel olmayacağı ve mevcut tapu durumuna göre işlem yapılması gerektiği, Kadastro Müdürlüğünce Karakusunlar 3. etaba ait parsellasyon planının 15/10/1996 tarihinde onaylanarak Tapu Müdürlüğüne gönderildiği ve 4/11/1996 tarihinde imar uygulamasının tapuya tescil edildiği ifade edilmiştir.

14. Son olarak başvuru vekili tarafından Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne sunulan dilekçede tersimat hatasından kaynaklanan zararın karşılanması talep edilmiştir. 17/1/2013 tarihli cevapta zararın tazmini taleplerinin yargı kararı olmaksızın karşılanmasının mevzuat gereği mümkün olmadığı ifade edilmiştir.

B. Hazine ve Belediye Aleyhine Açılan Tersimat Hatasının Düzeltilmesi ve Tescil Davası ile Komşu Parsel Malikleri Aleyhine Açılan Tapu İptali ve Tescil Davasına İlişkin Süreç

15. 36 parsel sayılı taşınmazın malikleri tersimat hatasından doğan yüz ölçümü farklılığı nedeniyle 22/9/1995 tarihinde ve ardından da 1996 yılı içinde Hazine ve Belediye aleyhine üç ayrı dava açmış ve bu davalar birleştirilmiştir. Birleşen davada tersimat hatasının düzeltilmesi ve hatalı olarak başka parsellere eklenen kısımların miras payları oranında davacılar adına tesciline karar verilmesi talep edilmiştir. Ayrıca çevre 23, 711 ve 39 parsel sayılı taşınmazların malikleri dava sırasında davaya dâhil edilmiştir. Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi (11. Asliye Hukuk Mahkemesi) 15/7/1999 tarihinde davayı husumetten reddetmiştir. Kararın gerekçesinde çevre parsel maliklerine karşı ayrı dava açılması gerektiği, davada zorunlu dava arkadaşlığı bulunmadığından davaya dâhil yoluyla bu kişilerden talepte bulunulamayacağı belirtilmiştir. Ayrıca 36 parsel sayılı taşınmaza ait olması gereken 10.400 m²'lik kısımda tersimat hatası yapıldığı, bunun 1.150 m²'sinin 39 parsel sayılı taşınmazdan ifraz edilen 710 parsel sayılı taşınmaza, kalan 9.250 m²'lik kısımdan da 37 parsel sayılı taşınmazdan ifraz edilen 711 parsel sayılı taşınmaza dâhil edildiği, imar uygulaması sonucunda ise muhtelif ada ve parsellere dağıtıldığı ifade edilmiştir. İmar uygulaması ile oluşan parsellerde Hazine ve Belediye adına herhangi bir hisse bulunmadığı belirtilmiştir. Bunun yanında davacıların malik görülenler aleyhine dava açmakta muhtariyetine ve tazminat davası açma haklarının saklı tutulmasına karar verilmiştir. Bu kararın Yargıtay 1. Hukuk Dairesince (1. Hukuk Dairesi) 17/4/2000 tarihinde onandığı, onama ilamının davacılar vekiline tebliği üzerine karar düzeltme kanun yolundan feragat ettiği ancak davanın diğer taraflarına onama ilamı tebliği edilmediğinden kararın kesinleşmediği 11/7/2003 tarihinde kararın üzerine şerh düşülmüştür.

16. 36 parsel sayılı taşınmazın malikleri 9/5/2000 tarihinde Ankara 16. Asliye Hukuk Mahkemesinde (16. Asliye Hukuk Mahkemesi) 37 parsel sayılı taşınmazdan ifraz olunan 711 parsel sayılı taşınmazın maliki R.Ç.'nin mirasçıları aleyhine dava açmıştır. Ayrıca 711 sayılı taşınmazda yapılan imar uygulaması sonucu oluşan parsellerin maliklerine karşı da ayrı bir dava açmışlar ve her iki dava birleşmiştir. Davacıları bu davada tersimat hatası ile 36 parsel sayılı taşınmazdan hatalı şekilde 37 parsel eklenen kısımların tapu kayıtlarının iptali ile miras payları oranında davacılar adına tescilini talep etmiştir. Ancak dava 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun 12. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca on yıllık hak düşürücü sürenin geçtiği gerekçesiyle reddedilmiştir. Yapılan temyiz talebini inceleyen 1. Hukuk Dairesi 25/12/2002 tarihinde 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu

hükümleri gereğince şüylandırma işleminin temelini oluşturan idari kararın idari yargı yerinde iptal edilip ortadan kaldırılmadığı sürece imar öncesi hakka dayalı davanın dinlenme imkânının bulunmadığı gerekçesiyle kararı onamıştır.

C. İmar Uygulamasının İptali Talebiyle Açılan Dava Süreci

17. 36 parsel sayılı taşınmazın malikleri 19/3/2003 tarihinde 36 ve 711 sayılı parsel sayılı taşınmazlarda yapılan tersimat hataları nedeniyle yüz ölçümlerinin yanlış hesaplandığını ileri sürmüş ve 81129 ile 81130 sayılı parsellasyon planlarının söz konusu taşınmazlar yönünden iptali talebiyle Belediye aleyhine Ankara 6. İdare Mahkemesinde (İdare Mahkemesi) dava açmıştır. İdare Mahkemesi 14/5/2003 tarihinde süre aşımı nedeniyle davayı reddetmiştir. Temyiz edilen karar, Danıştay Altıncı Dairesince (Danıştay Dairesi) 17/6/2005 tarihinde davanın süresinde olduğu gerekçesiyle bozulmuştur. İdare Mahkemesi 20/10/2005 tarihinde ısrar kararı vermiş ve davayı süre aşımından reddetmiştir. Kararın temyizi üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 8/6/2006 tarihinde ısrar kararını bozmuştur. İdare Mahkemesi bozmaya uymuş ve 13/1/2011 tarihinde uyuşmazlıkta hatalı tersimat olduğu ancak tapu kütüğünde yapılan bu hataların adli yargıda açılacak davalarla düzeltilebileceği, kadastro paftalarına ve hâlihazırdaki haritalara göre yapılan parsellasyon işlemlerindeki mülkiyete ilişkin uyuşmazlıkların olayda sorumluluğu bulunmayan davalı Belediye tarafından çözümlenebilmesinin mümkün olmadığı gerekçeleriyle davayı bu kez esastan reddetmiştir. Kararın temyizi üzerine Danıştay Dairesi 26/12/2013 tarihinde kararı yeniden bozmuştur. Bozma kararının gerekçesinde;

i. Davacılar tarafından tersimat hatasına karşı adli yargıda dava açıldığı ve söz konusu dava süreci sonunda verilen 1. Hukuk Dairesi kararındaki belirlemelere göre hareket edilerek tersimat hatası yönünden parsellasyon işlemlerinin iptali istemiyle bu davanın açıldığı, dolayısıyla davacıların idari yargıda bu davayı açmasına neden olan kesinleşmiş bir adli yargı kararı bulunduğu,

ii. Gerek İdare Mahkemesi kararında gerekse de dosyadaki bilirkişi raporları ile adli yargı kararlarında, dava konusu parsellasyon işlemlerinin hatalı tersimat işleminden dolayı oluşan yanlış yüz ölçümü hesaplamaları sonucunda tesis edildiği,

iii. Davalı Belediye tarafından, taşınmazlardaki hatalı tersimatları yapan idare ile gerekli koordinasyonun sağlanması suretiyle mevcut tersimat hatalarının düzeltilmesinin hakkaniyet ilkesinin bir gereği olduğu vurgulanmıştır.

18. Yapılan karar düzeltme istemi, Danıştay Dairesinin 17/11/2015 tarihli kararıyla reddedilmiştir. Bozma üzerine yeniden inceleme yapan İdare Mahkemesi, bozmaya uymuş ve 29/1/2016 tarihinde 36 ve 711 sayılı parsellerdeki taşınmazlarda yapılan tersimat hataları nedeniyle ortaya çıkan yüz ölçümü farklılıkları üzerine tesis edilen 81129 ve 81130 sayılı parsellasyon planlarında taşınmazlar yönünden hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle davayı kabul etmiş ve idari işlemi iptal etmiştir. Ayrıca gerekçede taşınmazlardaki hatalı tersimatları yapan idare ile gerekli koordinasyonun sağlanması suretiyle mevcut tersimat hatalarının düzeltilmesinin hakkaniyet ilkesinin bir gereği olduğunu tekrar etmiştir. Kararın temyizi üzerine Danıştay Dairesi 28/11/2017 tarihinde kararı onamış ve 13/12/2018 tarihinde karar düzeltme istemini reddetmiştir.

D. Bireysel Başvuruya İlişkin Süreç

19. Başvurucular 31/12/2012 tarihinde 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 1007. maddesine dayanarak Hazine aleyhine Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesinde (17. Asliye Hukuk Mahkemesi) tazminat davası açmıştır. Başvurucular bu davada, murislerine ait 36 parsel sayılı taşınmazın kadastro tespiti sırasında 39.800 m² olarak tespit edilmesi gerekirken tersimat hatası nedeniyle 10.400 m² eksik ölçülerek 29.400 m² yüz ölçümüyle tespit edildiğini ileri sürmüştür. 36 parsel sayılı taşınmazın eksik kalan kısımlarının 37 ve 39 parsel sayılı taşınmazların sınırları içinde kaldığını, Kadastro Müdürlüğü'nün tersimat hatası olduğunu kabul ettiği hâlde taşınmazların imar uygulamasına ve ifraza tabi oldukları gerekçesiyle yargı kararı ile düzeltilmesi gerektiğini ifade ederek düzeltme yapmadığını, düzeltme yapılması için açtıkları davaların da aleyhlerine sonuçlandığını iddia etmiştir. Bu nedenle zarara uğradıklarını belirterek şimdilik 15.360 TL maddi tazminatın temerrüt tarihi olan 26/12/2012 tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte tahsilini talep etmiştir.

20. Bu dava üzerine Ankara Valiliği (İdare) Defterdarlık Muhakemat Müdürlüğü tarafından Tapu ve Kadastro Müdürlüğüne yazı yazılmış konunun araştırılması ve incelenmesi talep edilmiştir. Başmüfettişlik tarafından düzenlenen 3/5/2013 tarihli ön inceleme raporunda; tersimat hatasına yol açan, daha sonra da düzeltme işlemi yapmayan kamu görevlilerinin kusurlu olduğu ancak 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu'nun 102. maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında eylemin üzerinden uzun zaman geçtiğinden zamanaşımına uğradığı dikkate alındığında soruşturma izni verilmemesi gerektiği, bunun yanında imar uygulamasının teknik kontrolünü yapan görevliyle ilgili suç tespit edilemediğinden soruşturma izni verilmemesi gerektiği ifade edilmiştir. Disiplin yönünden 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 127. maddesi uyarınca iki yıllık zamanaşımı süresinin geçtiği belirtilmiştir. Mali sorumluluk yönünden ise 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 73. ve 146. maddeleri uyarınca kamu görevlilerinin mali sorumluluğu yönünden zamanaşımı süresinin dolduğunun değerlendirildiği ancak bu konunun mahkemenin takdirinde olduğu belirtilmiştir. Ayrıca imar uygulaması yapılıncaya kadar idari yönden düzeltmenin mümkün olduğu ancak 1987 yılı ve sonrasındaki imar uygulamalarından sonra bu aşamada yapılacak işlem bulunmadığı belirtilmiştir.

21. Bu rapor sonrasında İdare 10/5/2013 tarihinde şikâyet edilen kamu görevlileri hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 3. ve 6. maddeleri uyarınca *soruşturma izni verilmemesine* karar vermiştir. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı da görevi kötüye kullanma suçundan başlatılan soruşturmada 4483 sayılı Kanun uyarınca kamu görevlileri hakkında soruşturma izni verilmediği gerekçesiyle evrakın işleminden kaldırılmasına karar vermiştir.

22. 17. Asliye Hukuk Mahkemesince 9/12/2014 tarihinde dava reddedilmiştir. Kararın gerekçesinde;

i. Kadastro tutanaklarının 1951 yılında kesinleştiği, kadastro tutanaklarına ve oluşan tapu kayıtlarına karşı itirazda bulunulmadığı ve dava açılmadığı, taşınmaz üzerinde paftada mevcut hâli ve tapudaki miktar üzerinden daha sonra imar uygulaması ifraz ve benzeri işlemler yapıldığı, bu işlemlere karşı da süresi içinde itiraz ya da dava yoluna başvurulmadığı,

ii. Davacı tarafın murisine ait hisselerin devir, temlik ve benzeri yollarla üçüncü şahıslara geçtiği, davacı tarafca taşınmazın yeni hissedarlarına ve tapu müdürlüğü aleyhine açılan tapu iptali ve tescil ve tersimat hatasının düzeltilmesi gibi davaların daha önce değişik gerekçelerle reddedildiği, en son İdare Mahkemesinde açılan davanın kesinleşmediği, dava tarihi itibarıyla taşınmaz üzerinde yapılan idari işlemlerin iptal edilmediği, başka bir ifadeyle davacı tarafın dava tarihi itibarıyla dava açmakta hukuki yararının bulunmadığı,

iii. Öte yandan kadastro tespitinin yapıldığı tarih, taşınmazın evveliyatının tapulu olduğunun iddia edilmesi, kadastro tespit tutanağı ve bu tutanak sonrası oluşan taşınmazın tapu kaydındaki yüz ölçümü gözönünde tutulduğunda tespit malikinin zemin durumundan taşınmazın yüz ölçümünün ne kadar olduğunu bilebilecek durumda olduğu, davacı tarafın taşınmazı mevcut hâliyle kabul ettiği ve bu hâliyle taşınmaz üzerinde bir kısım idari işlemin yapıldığı, aradan yaklaşık kırk yıl geçtikten sonra bu konuda itirazda bulunulduğu ve dava açıldığı, meydana gelen zarar ile davalı tarafa yüklenen eylem arasında illiyet bağı olduğu,

iv. Sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre taşınmazın imar uygulaması, ifraz, temlik ve benzeri sonucu yeni malikleri aleyhine dava açma imkânı olduğu ifade edilmiştir.

23. Kararın temyiz incelemesini yapan Yargıtay 20. Hukuk Dairesi (20. Hukuk Dairesi) 27/6/2019 tarihinde kararı onamış ve 4/12/2019 tarihinde ise karar düzeltme talebini reddetmiştir. 20. Hukuk Dairesi kararlarında ayrı bir gerekçeye yer vermemiş, yalnızca dava dilekçesindeki açıklamaya göre davanın 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesine dayalı tazminat isteğine ilişkin olduğunu belirterek 17. Asliye Hukuk Mahkemesi kararını uygun bulduğunu ifade etmiştir.

E. Bireysel Başvuru Sonrası Süreç

24. Başvurucular vekili tarafından Belediyeye sunulan 10/3/2020 tarihli dilekçe ile İdare Mahkemesi kararının gereğinin yerine getirilmesi talep edilmiştir. Belediyenin 26/3/2020 tarihinde verdiği cevapta 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesine eklenen ve 20/2/2020 tarihli ve 31045 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe giren hüküm gereğince değerlendirme yapılabileceği ancak aradan geçen zamanda mülkiyet değişiklikleri meydana geldiği, geriye dönüş işlemlerinin olumlu veya olumsuz sonuçlanıp geri dönüşüm sağlanıp sağlanmayacağının ortaya çıkması hâlinde işlemlere devam edileceği belirtilmiştir.

25. Belediye tarafından başvuru vekilinin aynı yöndeki 11/11/2020 tarihli dilekçesine verilen cevapta, İdare Mahkemesi kararı gereğince kök 36, 37, ve 39 parsel sayılı taşınmazların 68570/1 ve 81129 No.lu parsellasyon planlarına ilişkin geri dönüş cetvellerinin hazırlandığı, encümen kararı alınarak ilan edildiği, geriye dönüş işleminin kesinleştiği, 17/9/2020 tarihinde Kadaströ Müdürlüğüne gönderildiği ve 6/11/2020 tarihinde Tapu Müdürlüğüne sevkinin sağlandığı belirtilmiştir.

26. Son olarak Belediye tarafından başvuru vekilinin 6/1/2021 tarihli dilekçesine cevaben verilen ve tarih bulunmayan yazıda, geri dönüşüme ilişkin kesinleşen işlemler sonrasında 81129 No.lu parsellasyon planı geri dönüş dosyasının Tapu ve Kadaströ

Müdürlüklerince telafisi imkânsız zararların ortaya çıkacağı gerekçesiyle iade edildiği, verilen cevaplardan hukuki ve fiili imkânsızlık nedeniyle geri dönüş işlemleri yapılarak kök parsellere dönülemeyeceğinin kesinlik kazandığı belirtilmiştir. Ayrıca yapılması tamamlanmış uygulama sahası içinde 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesine eklenen hüküm gereğince uygun bir yer tahsis edilmesinin de mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Bu nedenlerle ortaya çıkan zararın taşınmaz malikleri bakımından 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi kapsamında değerlendirilmesinin veya 4/7/2019 tarihli ve 7181 sayılı Kanun ile değişik 3194 sayılı Kanun'a eklenen ek 7. madde kapsamında işlem tesis edilerek başvuruçular açısından telafisinin mümkün olduğu ifade edilmiştir. Bu yazı içinde yer verilen Kadastro Müdürlüğü ve Tapu Müdürlüğü yazılarında;

i. Teknik olarak parsellerin tescilinin mümkün olduğu ancak geri dönüşüme tabi tutulan taşınmazların birçoğunda kat irtifakı ve kat mülkiyeti kurulu olduğu ve taşınmazların el değiştirdiği, ayrıca kadastro parsellerine dönüldüğünde geri dönüşüme girmeyen parsellerin de kullandığı imar yollarının kapanacağı, birçok kat malikinin binasının başka parselde, hisselerinin ise başka parselde kalmış olacağı,

ii. Kat mülkiyeti kurulan yerlerde iyi niyetli üçüncü kişilerce kredili satın alınarak üzerine ipotek tesisi işlemleri yapılan taşınmazların geri dönüşümü hâlinde ipoteğin kişiye ait hisse üzerinde, binanın ise başka bir parselde kalacağı ve ipotek alacağının karşılıksız kalmasına yol açılacağı, bağımsız bölüm satın alanlar yönünden de benzer şekilde hissenin başka kişilerle ortak olması ve binanın başka bir taşınmazda kalması gibi tapu siciline güven ilkesini sarsıcı sorunların ortaya çıkacağı, ayrıca kamulaştırma, satış, bağış, trampa gibi mülkiyeti etkileyen birçok işlem yapıldığı, münferit olarak dahi imar uygulaması ve parselasyon yapıldığı ve dava ile ilgisi bulunmayan kişilerin etkilenecek olması nedeniyle birçok davanın açılmasının muhtemel olduğu ifade edilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. İlgili Mevzuat

27. 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi şöyledir:

"Tapu sicilinin tutulmasından doğan bütün zararlardan Devlet sorumludur.

Devlet, zararın doğmasında kusuru bulunan görevlilere rücu eder.

Devletin sorumluluğuna ilişkin davalar, tapu sicilinin bulunduğu yer mahkemesinde görülür."

28. 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı mülga Borçlar Kanunu'nun "Müruru zaman" başlıklı 66. maddesi şöyledir:

"Haksız surette mal iktisabından dolayı kame olunacak dava, mutazarrır olan tarafın verdiğini istirdada hakkı olduğuna ıttılai tarihinden itibaren bir sene müruriyle ve her halde bu hakkın doğduğu tarihten itibaren on senenin müruriyle sakıt olur. Eğer mal iktisabı mutazarrır olan taraf aleyhinde bir borç teşkilinden ibaret ise, mutazarrırın hakkımüruru zaman ile sakıt olmuş olsa bile, bu borcu ifa etmez."

29. 6098 sayılı Kanun'un "Zamanaşımı" başlıklı 82. maddesi şöyledir:

"Sebepsiz zenginleşmeden doğan istem hakkı, hak sahibinin geri isteme hakkı olduğunu öğrendiği tarihten başlayarak iki yılın ve her hâlde zenginleşmenin gerçekleştiği tarihten başlayarak on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrar.

Zenginleşme, zenginleşenin bir alacak hakkı kazanması suretiyle gerçekleşmişse diğer taraf, istem hakkı zamanaşımına uğramış olsa bile, her zaman bu borcunu ifaden kaçınabilir."

30. 3194 sayılı Kanun'un "Parselasyon planlarının hazırlanması" başlıklı 18. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...

(Ek fıkra:14/2/2020-7221/7 md.) Bu madde kapsamında yapılmış olan imar uygulamalarının kesinleşmiş mahkeme kararlarıyla iptal edilmesi nedeniyle; davaya konu parselin imar planı kararları ile umumi ve kamu hizmetlerine ayrılan alanlara denk gelmesi veya iptal edilen uygulama ile tahsis ve tescil edilmiş parsellerde hak sahiplerince yapı yapılmış olması ve benzeri hukuki veya fiili imkânsızlıklar nedeniyle geri dönüşüm işlemleri yapılarak uygulama öncesi kök parsellere dönülmeyeceğinin parselasyon planlarını onaylamaya yetkili idarelerin onay merciiince tespiti halinde, öncelikle davaya konu parselin hak sahiplerinin muvafakati alınmak kaydıyla uygulama sahası içerisinde idarece uygun bir yer tahsis edilir veya anlaşma olmaması halinde davacı hak sahibinin kök parseldeki yeri dikkate alınarak uygulamadaki düzenleme ortaklık payı kesintisi düşüldükten sonraki taşınmazın rayiç bedeli üzerinden değeri ödenir.

"..."

31. 3194 sayılı Kanun'un ek 7. maddesi şöyledir:

"Alan, sınır, hisse düzeltimi yapılamaması nedeniyle zamanla sicili ile zemini uyumsuz hâle gelen, imar uygulama hatalarının varlığı tespit edilmesine rağmen bu hataların düzeltilemediği, harici bölünmeye tabi tutulup tescili sağlanamayan ve/veya zamanla farklı nedenlerle fiili kullanıcısı ile maliki farklılaşmış parseller gibi konu çeşitliği ve taraf fazlalığı bulunan ve münferit davalar ile çözümü mümkün olmayan taşınmazlardan bu madde kapsamında uygulama yapılması gerekenlerin sınır ve koordinatları Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca belirlenir.

Belirlenen alanlarda; her türlü iyileştirme, yenileme, dönüşüm, kamulaştırma ve benzeri uygulamaların yapılmasında, ilgililere tebliğ edilmek üzere; mülkiyete ilişkin hisse hatalarının, parsellerin yüz ölçümü ve sınır düzenlemelerinin ve imar uygulaması gören alanlarda dağıtım ve alan hatalarının doğru miktar üzerinden resen düzeltilmesinde kamulaştırma, trampa ve benzeri yollarla edinilen taşınmazların, Hazinesin özel mülkiyetindeki veya özel mülkiyete konu olabilecek Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki veya ihtiyaç duyulması hâlinde belirlenen alan dışında olup Hazinesin özel mülkiyetindeki taşınmazların uygulamalar kapsamında değerlendirilmek ve trampa yoluyla yapılacak kamulaştırmalarda kullanılmak üzere tespitinde ve temininde ve üçüncü kişilere devir ve temlik gereken taşınmazlarla ilgili iş ve işlemler ile tapudaki işlemlerin yürütülmesinde, ilgili alanlarda her tür ölçekteki imar planı ve imar uygulamaları ile hak sahibine devir ve benzeri ilgili işlemlerde Bakanlık yetkilidir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir."

B. Yargıtay Kararları

32. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun (Hukuk Genel Kurulu) 18/11/2009 tarihli ve E.2009/4-383, K.2009/517 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...

Bu aşamada, kadastro işlemlerinden doğan zararın, tapu sicilinin tutulmasından kaynaklanan zarar kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususunun açıklanmasında yarar bulunmaktadır.

...

Davaya konu somut olayda, yapılan kadastro işlemine süresi içinde Hazine adına itiraz etmekle yükümlü olan görevliler üzerlerine düşen görevlerini yapmamışlardır. Tapu işlemleri kadastro tespiti işlemlerinden başlayarak birbirini takip eden işlemler olduğundan ve tapu kütüğünün oluşumu aşamasındaki kadastro işlemleri ile tapu işlemleri bir bütün oluşturduğundan, bu kayıtlarda yapılan hatalardan T.M.K. 1007 anlamında Devletin sorumlu olduğunun kabulü gerekir.

Burada Devletin sorumluluğu kusursuz sorumluluktur. Kusursuz sorumluluk tapu siciline bağlı çıkarların ve aynı hakların yanlış tescili sonucu değişmesi yada yitirilmesi ile bu haklardan yoksun kalınması temeline dayanır. Çünkü sicillerin doğru tutulmasını üstlenen ve taahhüt eden Devlet, gerçeğe aykırı ve dayanaksız kayıtlardan doğan zararları da ödemekle yükümlüdür. Bu itibarla, kadastro görevlilerinin dayanaksız yada gerçek hukuksal duruma uymayan kayıtlar düzenlemelerini ve taşınmazın niteliğinde yanlışlıklar yapmalarını da aynı kapsamda düşünmek gerekir.

...

Sonuç itibariyle; davacının, Devletin kusursuz sorumluluğundan kaynaklanan bir zararının oluştuğu ve bu zararın tazminini Devletten isteyebileceği, Devletin kadastro işlemlerinden kaynaklanan sorumluluğunun da TMK'nın 1007.maddesi kapsamında olması gerektiği, bu nedenle görülmekte olan davanın adli yargıda bakılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

"...

33. Hukuk Genel Kurulunun 1/3/2023 tarihli ve E.2021/(20)5-803, K.2023/158 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Taraflar arasındaki 4721 sayılı Kanun'un 1007 nci maddesi uyarınca tazminat davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

...

2. Değerlendirme

1. Mülkiyet hakkı gerek Anayasa ve yasalarla iç hukuk yönünden, gerekse Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve ek protokolleri ile kabul edilmiş temel haklardandır (Anayasa md. 35/1, AIHS ek protokol 1-1). TMK'nın 683 üncü maddesinde de bir şeye malik olan kimsenin hukuk düzeninin sınırları içerisinde o şey üzerinde dilediği gibi kullanma,

yararlanma ve tasarrufta bulunma yetkisi olarak belirtilmiş, malikin malını haksız olarak elinde bulunduran kimseye karşı istihkak davası açabileceği gibi, her türlü haksız el atmanın önlenmesini de dava edebileceği hüküm altına alınmıştır.

2. Devlet tarafından verilen, doğru esasa ve geçerli kayda dayalı mülkiyet hakkına değer verileceği kuşkusuzdur. Böyle bir yer özel mülkiyet kapsamından çıkarılarak kamu malı niteliğini kazanmakla birlikte, kişinin ya da kişilerin söz konusu tapuya dayalı hakkının hukuki güvenlik ilkesinin sonucu olarak korunması gerektiği muhakkaktır. Aksi düşünce tarzının, devletin verdiği tapunun geçersizliğini ileri sürerek hiçbir karşılık ödemeksizin iptalini istemesi, zamanında geçerli bir şekilde ve kayda dayalı olarak oluşturulan mülkiyet hakkı ile bağdaşmayacağı gibi kamu vicdanını yaralaması yanında hukuk devleti ilkesini de zedeleyen bir tutum oluşturmaktadır.

3. Devletin, tuttuğu tapu kayıtlarının eksik ya da hatalı olması nedeniyle sorumlu tutulması mülkiyet hakkının korunması için çok önemli bir unsurdur. İşte tam bu noktada Devletin sorumluluğuna ve bu sorumluluğun hukuktaki niteliği üzerinde kısaca durulmasında yarar vardır.

4. Sorumluluk hukukunun tarihsel gelişim süreci içerisinde, kusur sorumluluğundan kusursuz sorumluluğa uzanan bir yol izlenir. Kusur sorumluluğunda bir zararı başkasına tazmin ettirmek, ancak zarar onun kusurlu bir fiilinden doğmuş ise mümkündür (Haluk Tandoğan: *Türk Mes'uliyet Hukuku*, Ankara 1967, s. 89). Kusur sorumluluğunda 'kusur', sorumluluğun ögesidir (Fikret Eren: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, 22. Baskı, 2017, s. 594).

5. Diğer bir anlatımla tazminat yükümlülüğünü kusura dayandırmak, önceleri adalete uygun ve yeterli görülmekte iken, zarar olasılıklarını çoğaltan büyük sanayinin gelişmesi, üretim ve taşıt araçlarının makineleşmesi, yeni enerji kaynaklarının bulunması halkın büyük şehirlerde yoğunlaşması ile modern hayatta zarar olasılıklarının çoğalması, böylece teknik ilerleme ve ona bağlı tehlikelerin artması ile birlikte zarar görenlere etkili bir koruma sağlamaya elverişsiz ve dolayısıyla adaleti sağlama bakımından da yetersiz kalmaya başlamıştır.

6. Böylece sanayileşme ile birlikte doğan tehlikeler hukuk alanında da etkisini doğurmuş ve bir kimsenin kusurlu olmasa dahi kendisinin verdiği zarar nedeniyle tazmin sorumluluğunu, kısacası kusursuz sorumluluğu getirmiştir (Haluk Tandoğan: *Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku*, Ankara 1991, s. 1-4).

7. Kusursuz sorumluluk, tapu siciline bağlı çıkarların ve ayni hakların yanlış tescil sonucu değişmesi ya da yitirilmesi ile bu haklardan yoksun kalınması temeline dayanır. Çünkü sicillerin doğru tutulmasını üstlenen ve taahhüt eden Devlet, gerçeğe aykırı ve dayanaksız kayıtlardan doğan zararları da ödemekle yükümlüdür.

8. Öğretide kusursuz sorumluluk hâlleri 'olağan sebep sorumluluğu - tehlike sorumluluğu' gibi ikili ayrıma tabi tutulduğu gibi (Eren, s. 641 ve 693; 'hakkaniyet sorumluluğu-nezaret ve ihtimam gösterme yükümünden doğan sorumluluk-tehlike sorumluluğu' şeklinde üçlü ayırım yapanlar da vardır (Selahattin Sulhi Tekinay/Sermet Akman/Haluk Burcuoğlu/Atilla Altop: *Tekinay Borçlar Hukuku, Genel Hükümler*, İstanbul, 7. Baskı, 1993, s. 498).

9. Öte yandan, 'objektif sorumluluk' üst başlığı altında kusursuz sorumluluk hâlleri olarak da düzenlemeler bulunmaktadır. Tehlike sorumluluğu, terminolojide 'ağırlaştırılmış sebep sorumluluğu'; 'ağırlaştırılmış objektif sorumluluk' olarak yer alır (Cengiz

Koçhisarlıoğlu: Objektif Sorumluluğun Genel Teorisi, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1984, s. 183). Diğer sorumluluk türlerinden farklı olarak kurtuluş beyyinesi (kanıtı) yasalarda bulunmamaktadır. Ancak, uygun illiyet bağıını kesen sebepler sorumluyu sorumluluktan kurtarır.

10. Taşınmazların tapu siciline kaydedilmesinde ve doğru sicillerin oluşturulmasında Devletin sorumluluğu o kadar önemlidir ki, TMK'nın 1007 nci maddesinde (743 sayılı Türk Kanunu Medenisi md. 917) 'Tapu sicilinin tutulmasından doğan bütün zararlardan Devlet sorumludur. Devlet, zararın doğmasında kusuru bulunan görevlilere rücu eder' hükmü öngörülmüştür.

11. Devletin tapu sicilini çok düzgün tutması ve taşınmazların durumunu tespit ve tescil bakımından gerekli düzenlemelerin yapılarak açık hâle getirilmesi konusuna büyük önem verilmiş, bu sicillerin Devlet memurlarınca tutulmasından ileri gelecek bütün zararlardan dolayı vatandaşlara karşı fer'i değil, aynen İsviçre'de olduğu gibi asli bir sorumluluk yüklenmiştir (Hıfzı Veldet Velidedeoğlu/Galip Esmer: Gayrimenkul Tasarrufları, İstanbul 1969, s. 512 vd); (Jale Akipek: Eşya Hukuku, Ankara 1972, s. 303).

12. Devletin sorumluluğundan söz edebilmek için, tapu sicilinin tutulmasında sicil görevlisinin hukuka aykırı bir işleminin ve bununla zararlı sonuç arasında nedensellik bağının varlığı gerekmele birlikte, eylemin kusura dayanıp dayanmamasının bir önemi yoktur. Başka bir anlatımla Devletin sorumluluğu, kusursuz bir sorumluluktur.

13. Diğer bir anlatımla Devletin 'tapu sicilinin tutulmasından doğan sorumluluğuna' ilişkin olarak, kusursuz sorumluluk/ağırlaştırılmış sebep/ağırlaştırılmış objektif sorumluluk/ tehlike sorumluluğa ilişkin kurallar uygulanır.

14. Taşınmazda Devletin tapu sicilini tutması, hak ve işlem güvenliğinin sağlanabilmesinin bir güvencesi niteliğindedir. Ancak sistemin tam olarak yerine getirilmesi, tapu siciline duyulan güvenin sürekliliğine bağlıdır. İşte TMK'nın 1007 nci maddesinde kanun koyucu sicilin doğru tutulduğuna güvenenlerin, sicilin yolsuz tutulmasından dolayı uğradıkları zararların Devlet tarafından ödeneceği ilkesini düzenleyerek güveni sağlamayı amaç edinmiştir.

15. Burada, kusursuz sorumluluğun dayanağı, tapu siciline bağlı büyük çıkarların ve yanlış tesciller sonucunda sicile güven ilkesi yüzünden aynı hakların yerinin doldurulmaz biçimde değişmesi ve bu hakların sahiplerinin onlardan yoksun kalmaları tehlikesinin varlığı ile açıklanabilir.

16. Görüldüğü üzere, tapu sicilinin tutulmasını üzerine alan Devlet, tapu siciline tanınan güvenden ötürü, hak durumuna aykırı kayıtlardan doğan tehlikeyi de üstlenmektedir. Tapu müdür ya da memurunun kusuru olsun olmasın, tapu sicilinin tutulmasında kişilerin mameleki çıkarlarını koruyan hukuk kurallarına aykırı davranılmış olması yeterlidir. Kusurun varlığı ya da yokluğu Devletin sorumluluğu için önem taşımamakta, sadece Devletin memuruna rücu hâlinde iç ilişkide etkisi söz konusu olmaktadır.

..."

34. 20. Hukuk Dairesinin 18/4/2017 tarihli ve E.2017/5586, K.2017/3353 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Dava dilekçesindeki açıklamaya göre dava, 4721 sayılı TMK'nın 1007. maddesine dayalı tazminat isteğine ilişkindir.

Tazminat isteğine dayanarak 4 parsel sayılı taşınmaz 06/04/1951 yılında yapılan tapulama çalışmasında 20.480,00 m² yüzölçümlü olarak tapuya tescil edilmiş, daha sonra 3402 sayılı Kadastro Kanununun 41. maddesi uyarınca yapılan düzeltme işlemiyle yüzölçümünün 24.530,00 m² olarak düzeltilmesine karar verildiği ve bu yüzölçümü değişikliğinin 11/03/2009 tarihli tescil bildirimini sonrasında tapuya tescil edildiği anlaşılmaktadır.

Tapu işlemleri, kadastro tespiti işlemlerinden başlayarak, birbirini takip eden sıralı işlemler olup, tapu kütüğünün oluşumu aşamasındaki kadastro işlemleri ile tapu işlemleri bir bütün oluşturduğundan, bu kayıtlarda yapılan hatalardan TMK'nın 1007. maddesi anlamında Devlet sorumludur. Ancak anılan madde uyarınca Devletin sorumluluğu için öncelikle bir zararın bulunması ve bu zararın tapu sicilinin tutulmasından kaynaklı olması gereklidir.

Türk Medenî Kanununun 1007. maddesi uyarınca kabul edilen Devletin sorumluluğu, tapu sicilinin önemi ve kişilerin bu sicile olan güven duygularını sağlamak bakımından, ayın hakkının saptanması, herkese açık tutulmasında tekel hakkı sağlayan bir sicil olması esasına dayanmaktadır. Bu sorumluluk asıl ve nesnel (objektif) bir sorumluluk olduğundan zarara uğrayan, zararının ödetilmesini doğrudan Devletten isteyebilir.

Anılan madde uyarınca Devletin sorumluluğu kusursuz sorumluluk niteliğinde olup, tapu siciline bağlı çıkarların ve mal varlığına ilişkin (aynî) hakların, yanlış tescil sonucu sicile güven ilkesi yönünden değişmesi ya da yitirilmesi, bu haklardan yoksun kalınması temeline dayanır. Çünkü sicillerin doğru tutulmasını üstlenen Devlet, sicillerdeki yanlış kayıtlardan doğan zararları ödemeyi de üstlenmektedir. Dayanaksız ya da hukukî duruma uymayan kayıtlar düzenlemek, taşınmazın niteliğinde yanlışlıklar yapmak da aynı kapsamda düşünülmüştür.

...

Dava konusutaşınmazın gerçek miktarından daha az yüzölçümü ile tapuya kaydedilmiş olması nedeni ile tapu sicilinin tutulmasında bir hata olduğu, davacıların taşınmazı tapuda yazan da küçük yüzölçümü ile satmış olmaları nedeni ile davacıların zarar uğradığı sabit olup davacıların, hem sebepsiz zenginleşme ilkesine dayanarak taşınmazı satın alan kişiye dava açmaları, hem de tapu sicilini hatalı tutan Hazineye karşı TMK'nın 1007. maddesine dayalı açma imkanları vardır, davacı bu iki yoldan birini seçebileceği gibi her iki sebebe dayanak dava açabilecektir.

Tüm bu açıklamalar sonucunda somut olaya bakıldığında; davacının TMK'nın 1007. maddesine dayalı olarak eldeki davayı açtığı, davacıların zararın tapuda yapılan düzeltme işlemi ile ortaya çıktığı gözönüne alınarak düzeltmenin yapıldığı tarih itibarı ile davacıların zararının belirlenmesi gerekirken aksi düşünce ile davanın reddine karar verilmesi doğru değildir."

V. İNCELENME VE GEREKÇE

35. Anayasa Mahkemesinin 14/5/2025 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

36. Başvurucular; tersimat hatası fark edilir edilmez 1978 yılında idari başvurularda bulunulduğunu, imar düzenlemesinin gerçekleştiği 1987 yılına kadar idari yoldan düzeltme yapılması mümkün olduğu hâlde herhangi bir işlem yapılmadığını ifade etmiştir. İdari yoldan düzeltme yapılmaması üzerine önce Hazine ve Çankaya Belediyesi aleyhine dava açtıklarını ancak bu davanın husumetten reddedildiğini, ardından da lehine tersimat hatası yapılan taşınmazların malikleri aleyhine dava açtıklarını ancak bu davanın da süyulandırma işleminin temelini oluşturan idari kararın idari yargı yerinde iptal edilip ortadan kaldırılmadığı sürece imar öncesi hakka dayalı davanın dinlenme imkânının bulunmadığı gerekçesiyle reddedildiğini belirtmiştir. Bunun üzerine bu defa idari yargıda 2003 yılında dava açtıklarını ve bu davanın da on beş yıl sonra 2018 yılında lehlerine sonuçlandığını ancak dosyaya sundukları belgelerde ifade edildiği üzere geri dönüşüm sağlanmasının fiilen ve hukuken imkânsız olduğu belirtilerek İdare Mahkemesi kararının gereğinin yerine getirilmediğini ifade etmiştir. 4721 sayılı Kanun kapsamında tapu sicilinin tutulmasından kaynaklanan zararların tazmini için açtıkları davanın ise dava açılmasında hukuki yarar bulunmadığı, davanın 40 yıl sonra açıldığı, kadastro işlemi ve sonrasında yapılan işlemlere itiraz edilmediği ve dava açılmadığı gibi hukuka aykırı gerekçelerle reddedildiğini belirtmiştir. Ayrıca yine ret gerekçesinde sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre taşınmazın imar uygulaması, ifraz, temlik ve benzeri sonucu yeni malikleri aleyhine dava açma imkânının bulunduğu ifade edilmek suretiyle yeni dava yollarının gösterildiğini belirtmiş; adil yargılanma ve mülkiyet haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

37. Bakanlık görüşünde, başvuru sahiplerinin temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilip edilmediği konusunda yapılacak incelemede Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri ile somut olayın kendine özgü koşullarının da dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir.

B. Değerlendirme

38. Anayasa'nın "*Mülkiyet hakkı*" başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

39. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Başvurucuların şikâyetinin özü tersimat hatası sonucunda komşu parsellere dâhil edilen kısmın bedelinin ödenmemesidir. Dolayısıyla tüm şikâyetlerinin mülkiyet hakkını ilgilendirdiği kanaatine varıldığından başvurunun mülkiyet hakkı kapsamında incelenmesi uygun bulunmuştur.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

a. Zaman Bakımından Yetki Yönünden

40. Başvurunun niteliği dikkate alındığında öncelikle zaman bakımından yetki meselesi tartışılmalıdır.

41. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkrasında herkesin Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerden Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabileceği hükmüne yer verilmiştir. Anayasa'nın geçici 18. maddesinde uygulama kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bireysel başvuruların kabul edileceği, 6216 sayılı Kanun'un 76. maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise Kanun'un 45. ila 51. maddelerinin 23/9/2012 tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

42. Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisini doğru olarak belirleyebilmek için kesinleşen nihai işlem ve kararın tarihinin yanı sıra gerçekleştiği iddia olunan müdahalenin zamanını da doğru tespit etmek gerekir. Bu tespit yapılırken müdahaleyi oluşturan olaylar ve ihlal edildiği iddia olunan hakkın kapsamı birlikte değerlendirilmelidir (*Zeycan Yedigöl* [GK], B. No: 2013/1566, 10/12/2015, § 31).

43. Anayasa Mahkemesi ayrıca mülkiyetten yoksun bırakma şeklindeki müdahalelerin kural olarak anlık eylemler olup sürekli bir müdahale oluşturmadığını belirtmiştir (*Agavni Mari Hazaryan ve diğerleri* [1. B.], B. No: 2014/4715, 15/6/2016, § 114). Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi, zaman bakımından yetki içinde sonuçlanmış olmak kaydıyla kamu makamlarının müdahalenin incelenerek esası hakkında bir karar verilmesi veya müdahaleyle ilgili tanınan tazminat ve benzeri bir yolun mevcut olması durumlarını da dikkate alarak değerlendirme yapacaktır (*Varvara Arnavut* [2. B.], B. No: 2014/7538, 13/9/2017, § 48; *Agavni Mari Hazaryan ve diğerleri*, §§ 111-120).

44. Somut olayda 1951 yılında yapılan kadastro tespiti sırasında yapılan tersimat hatası sonucunda başvurucuların taşınmazına ait 10.400 m²'lik kısmın komşu parsellere eklendiği ileri sürülmüştür. Başvurucuların kadastro işleminin kesinleşmesi sonucunda bu kısım yönünden mülkiyet haklarını yitirdikleri ileri sürülebilir ise de başvurucular tarafından lehine tersimat hatası yapıldığı ileri sürülenler aleyhine açılan tapu iptali ve tescil davasında 1. Hukuk Dairesi imar uygulaması iptal edilmedikçe bu davanın dinlenebilmesinin mümkün olmadığını ifade etmiştir. Dolayısıyla başvurucuların imar uygulamasının iptal edilmesi sonrasında üçüncü kişiler aleyhine yeniden dava açabilmeleri önünde bir engel bulunmadığı ve bu yolun etkili bir giderim sağlama kapasitesi olduğu değerlendirilmiştir. Ayrıca İdare Mahkemesinde açılan dava sonunda verilen ret kararını bozan Danıştay Dairesinin 26/12/2013 tarihli kararında dava konusu parselasyon işlemlerinin hatalı tersimat işleminden dolayı oluşan yanlış yüz ölçümü hesaplamaları sonucunda tesis edildiği ifade edilmiş ve davalı Belediye tarafından taşınmazlardaki hatalı tersimatları yapan idare ile gerekli koordinasyonun sağlanması suretiyle mevcut tersimat hatalarının düzeltilmesinin hakkaniyet ilkesinin bir gereği olduğu vurgulanmıştır. İdare Mahkemesi bozmaya uymuş ve 29/1/2016 tarihinde 36 ve 711 parsel sayılı taşınmazlarda yapılan tersimat hataları nedeniyle ortaya çıkan yüz ölçümü farklılıkları üzerine tesis edilen 81129 ve 81130 sayılı parselasyon planlarına ilişkin idari işlemi iptal etmiştir. Bu karar Danıştay Dairesinin 13/12/2018 tarihinde karar düzeltme talebini reddetmesi üzerine kesinleşmiştir. 2012 yılında başvurucular tarafından tapu sicilinin tutulmasından kaynaklanan zararların giderilmesi talebiyle açılan bireysel başvuruya konu davada ise 17. Asliye Hukuk Mahkemesi, davayı dava tarihi itibarıyla hukuki yararın bulunmadığı gerekçesiyle ve esasa ilişkin gerekçelerle reddetmiştir. Yukarıda yer verilen yargı içtihatlarına göre başvurucuların 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi kapsamında tapu sicilinin tutulmasından kaynaklanan zararlarının

karşılanmasını talep edebilecekleri ve bu hukuki yolun etkili bir giderim sağlama kapasitesinin bulunduğu anlaşılmaktadır (bkz. §§ 32-34).

45. Somut olayda İdare Mahkemesinin 13/12/2018 tarihinde başvuruçular lehine kesinleşen kararında kadaströ sırasında yapılan hatanın düzeltilmesi gerektiğine işaret edildiği de dikkate alındığında bireysel başvuruya konu edilen tapu sicilinin tutulmasından kaynaklanan zararlar kapsamında açılan davanın reddi üzerine yapılan başvurunun Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisi kapsamında kaldığı değerlendirilmiştir.

b. Başvuru Yollarının Tüketilmesi Yönünden

46. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca bireysel başvuru yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması gerekir.

47. Bireysel başvuru yolunun ikincil niteliği gereği Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunabilmek için öncelikle olağan kanun yollarının tüketilmesi zorunludur. Başvuruçunun bireysel başvuru konusu şikâyetini öncelikle yetkili idari ve yargısal mercilere usulüne uygun olarak iletmesi, bu konuda sahip olduğu bilgi ve delilleri zamanında bu makamlara sunması ve bu süreçte dava ve başvurusunu takip etmek için gerekli özeni göstermiş olması gerekir (*İsmail Buğra İşlek* [1. B.], B. No: 2013/1177, 26/3/2013, § 17).

48. Başvuru yollarının tüketilmesi gereğinden söz edilebilmesi için öncelikle hukuk sisteminde, hakkının ihlal edildiğini iddia eden kişinin başvurabileceği idari veya yargısal bir hukuki yol, öngörölmüş olmalıdır. Ayrıca bu hukuki yol iddia edilen ihlalin sonuçlarını giderici, etkili ve başvuruçuyu açısından makul bir çabayla ulaşılabilir nitelikte olmalı, sadece kâğıt üzerinde kalmayıp fiilen de işlerliği olmalıdır. Olmayan bir hukuki yolun tüketilmesi başvuruçudan beklenemeyeceği gibi hukuken veya fiilen etkili bulunmayan, ihlalin sonuçlarını düzeltici bir vasıf taşımayan veya aşırı ve olağan olmayan birtakım şekli koşulların öngörölmesi nedeniyle fiilen erişilebilir ve kullanılabilir olmaktan uzaklaşan başvuru yollarının tüketilmesi zorunluluğu yoktur (*Fatma Yıldırım* [1. B.], B. No: 2014/6577, 16/2/2017, § 39).

49. 4721 sayılı Kanun'un 1023. maddesinde "*tapu kütüğündeki tescile iyiniyetle dayanarak mülkiyet veya bir başka aynî hak kazanan üçüncü kişinin bu kazanımının korunacağı*" belirtilmiştir. Aynı Kanun'un 1007. maddesinde de "*tapu sicilinin tutulmasından doğan bütün zararlardan Devletin sorumlu olacağı*" hüküm altına alınmıştır. Anayasa Mahkemesi, daha önceki kararlarında Yargıtay içtihadına dayanarak 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesinde öngörölen tazminat yolunun kadaströ tespiti aşamalarındaki işlemlerden doğan zararların telafisi yönünden de etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır (*Nazmiye Akman* [1. B.], B. No: 2013/1012, 16/4/2013, § 25; *Ahmet Hilmi Serter* [1. B.], B. No: 2014/10954, 17/11/2016, §§ 41, 42; *Hatice Avcı ve diğerleri* [2. B.], B. No: 2014/9788, 22/9/2016, §§ 74-76). Buna göre tapu ve kadaströ işlemleri nedeniyle zarar görenler, 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi gereğince zararlarının tazmini için 6098 sayılı Kanun'un 146. maddesi gereğince on yıllık zaman aşımı süresinde Hazine aleyhine adli yargıda dava açabilir (*Nazmiye Akman*, § 27).

50. Somut olayda başvuruçular, öncelikle tersimat hatasının düzeltilmesi için tapu ve kadaströ müdürlüklerine başvurmuştur. Tersimat hatası yapıldığı kabul edilmesine rağmen hatanın düzeltilmesine ilişkin herhangi bir işlem yapılmaması üzerine bu defa önce Hazine ve

Belediye aleyhine dava açmış ancak bu dava husumet yönünden reddedilmiştir. Daha sonra ise lehine tersimat hatası yapılan komşu parsel malikleri aleyhine dava açmış ancak bu dava da 3194 sayılı Kanun hükümleri gereğince imar işleminin idari yargı yerinde iptal edilip ortadan kaldırılmadığı sürece imar öncesi hakka dayalı davanın dinlenme imkânının bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Başvurucuların imar işlemlerinin iptali istemiyle İdare Mahkemesinde açtıkları dava kabul edilmiş ve uyuşmazlığa konu taşınmazlar yönünden imar uygulaması iptal edilmiştir. Ancak Belediye İdare Mahkemesinin iptal kararının fiilen ve hukuken uygulanmasının imkânsız olduğunu ifade etmiştir. Dolayısıyla imar uygulaması iptal edilmesine rağmen imkânsızlık nedeniyle kadastro parsellerine geri dönüşüm sağlayamayan başvurucuların yeniden lehine tersimat hatası yapılan taşınmazların malikleri aleyhine açacakları tapu iptali ve tescil davasının 1. Hukuk Dairesi kararı dikkate alındığında başarı sunma kapasitesinin bulunduğundan söz edilemeyecektir.

51. Bunun yanında 17. Asliye Hukuk Mahkemesi, başvurucuların lehine tersimat hatası yapılan taşınmazların malikleri aleyhine sebepsiz zenginleşme hükümleri kapsamında dava açabileceklerini açıklamıştır. 818 sayılı mülga Kanun'un 66. ve 6098 sayılı Kanun'un 82. maddelerinde sebepsiz zenginleşmeden doğan istem hakkının her hâlde zenginleşmenin gerçekleştiği tarihten başlayarak on yılın geçmesiyle zaman aşımına uğrayacağını ifade etmektedir. Tersimat hatasının 1951 yılında yapılan kadastro sırasında meydana geldiği dikkate alındığında lehine tersimat hatası yapılan taşınmaz malikleri aleyhine sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre açılacak davanın başarıya ulaşma kapasitesinin bulunduğunu söylemek mümkün görünmemektedir. Ayrıca yukarıda yer verilen 20. Hukuk Dairesi kararında başvurucuların sebepsiz zenginleşmeden doğan dava hakları yanında 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi kapsamında tapu sicilinin tutulmasından kaynaklanan zararlarının karşılanmasını da talep edebilecekleri ifade edilmiştir (bkz. § 34).

52. Son olarak bireysel başvuru tarihinden sonra 3194 sayılı Kanun'a 2019 yılında eklenen ek 7. madde ve 2020 yılında 18. maddeye eklenen kısmın imar uygulamaları iptal edilmiş ancak herhangi bir nedenle geri dönüşüm sağlanması mümkün olmayan durumlarda aynı uygulama alanı içinde başka bir yer verilmesi veya tazminat ödenmesi suretiyle zararların ortadan kaldırılması gibi seçenekler sunduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle başvuru yollarının tüketilmesine ilişkin değerlendirmede bireysel başvuru tarihinden sonra yapılan yasal değişikliklerin de dikkate alınması gerekir. Belediye tarafından İdare Mahkemesinin iptal kararının hukuken ve fiilen imkânsızlık nedeniyle yerine getirilemediği belirtildikten sonra yapılaşması tamamlanmış uygulama sahası içinde 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesine eklenen hüküm gereğince uygun bir yer tahsis edilmesinin mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Dolayısıyla başvuruculara aynı sahada başka bir yer verilerek aynen giderim sağlanmasının mümkün olmayacağı ortaya konulmuştur. Ayrıca bu zamana kadar anılan maddeler kapsamında başvurucuların zararlarının giderilmesine yönelik bir işlem yapıldığına ilişkin bireysel başvuru dosyasına herhangi bir bilgi ve belge sunulmadığı da dikkate alındığında 1978 yılından bu yana idareye başvurmak ve dört dava açmak durumunda kalan başvuruculara yeniden 3194 sayılı Kanun'a eklenen hükümlere göre idari başvuru ve dava yolunun gösterilmesinin başvurucular üzerinde ağır bir külfete yol açacağı sonucuna ulaşılmıştır.

53. Sonuç olarak ortaya çıkan zararın kadastro sırasında tersimat hatası yapılmasından kaynaklandığı da dikkate alındığında başvurucuların 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi kapsamında açtıkları davanın reddi üzerine başvuru yapmaları nedeniyle başvuru yollarını usulüne uygun şekilde tükettikleri değerlendirilmiştir.

c. Diğer Kabul Edilebilirlik Kriterleri Yönünden

54. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

55. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğinden şikâyet eden bir kimse, önce böyle bir hakkının var olduğunu kanıtlamak zorundadır. Bu nedenle öncelikle başvurunun Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca korunmayı gerektiren mülkiyete ilişkin bir menfaate sahip olup olmadığı noktasındaki hukuki durumunun değerlendirilmesi gerekir (*Cemile Ünlü* [2. B.], B. No: 2013/382, 16/4/2013, § 26; *İhsan Vurucuoğlu* [1. B.], B. No: 2013/539, 16/5/2013, § 31).

56. Başvurucuların miras bırakanı adına tespit gören 36 parsel sayılı taşınmazda kadastro tespiti sırasında tersimat hatası yapılarak 10.400 m²lik kısmın komşu parsellere eklendiği Başmüfettişlik tarafından düzenlenen 3/5/2013 tarihli ön inceleme raporunda, 11. Asliye Hukuk Mahkemesi ve İdare Mahkemesi kararlarında ifade edilmiştir. Dolayısıyla tersimat hatası sonucu komşu parsellere eklenen bu kısım yönünden başvuru sahiplerinin Anayasa'nın 35. maddesi anlamında korunması gereken bir mülkünün bulunduğu değerlendirilmiştir. Anayasa'nın 35. maddesi, özü itibarıyla mülkiyet hakkına devlet tarafından yapılan müdahalelere karşı bireyi korumayı amaçlamaktadır. Ancak genel ilkeler bölümünde değinileceği üzere bu madde, bazı pozitif yükümlülükleri de kapsamaktadır. Taşınmaz mülkiyetinin korunması bağlamında tapu sicili sisteminin oluşturulması ve tutulması tam da bu pozitif yükümlülüklerin bir gereği olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla başvurunun mülkiyet hakkına ilişkin devletin pozitif yükümlülükleri çerçevesinde incelenmesi uygun görülmüştür (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin *Gürtaş Yapı Ticaret ve Pazarlama A.Ş./Türkiye*, B. No: 40896/05, 7/7/2015 kararı).

a. Genel İlkeler

57. Anayasa'nın 35. maddesinde bir temel hak olarak güvence altına alınmış olan mülkiyet hakkının gerçekten ve etkili bir şekilde korunabilmesi yalnızca devletin müdahaleden kaçınmasına bağlı değildir. Anayasa'nın 5. ve 35. maddeleri uyarınca devletin mülkiyet hakkının korunmasına ilişkin pozitif yükümlülükleri de bulunmaktadır. Bu pozitif yükümlülükler, kimi durumlarda özel kişiler arasındaki uyumsuzluklar da dâhil olmak üzere mülkiyet hakkının korunması için belirli tedbirlerin alınmasını gerektirmektedir (*Eyyüp Boymukara* [1. B.], B. No: 2013/7842, 17/2/2016, §§ 39-41). Dolayısıyla mülkiyet hakkı devlete, müdahalede bulunmama biçimindeki negatif yükümlülüğün yanında üçüncü kişilerden gelebilecek müdahalelere karşı malike koruma sağlama şeklindeki birtakım pozitif yükümlülükler de yüklemektedir (*Osmanoğlu İnşaat Eğitim Gıda Temizlik Hizmetleri A.Ş.* [2. B.], B. No: 2014/8649, 15/2/2017, § 42).

58. Devletin pozitif yükümlülükleri, mülkiyet hakkına yapılan müdahalelere karşı usule ilişkin güvenceleri sunan yargısal yolları da içeren etkili hukuksal bir çerçeve oluşturmak ve oluşturulan bu hukuksal çerçeve kapsamında yargısal ve idari makamların bireylerin özel kişilerle olan uyumsuzluklarında etkili ve adil bir karar vermesini temin etmek

sorumluluklarını da içermektedir (*Selahattin Turan* [1. B.], B. No: 2014/11410, 22/6/2017, § 41; *Birgöl Pişkin ve diğerkleri* [2. B.], B. No: 2014/2085, 26/10/2017, § 40).

59. Anayasa Mahkemesi, mülkiyet hakkına ilişkin başvurularda devletin maddi ve usule ilişkin pozitif yükümlölüklerini yerine getirip getirmediğini dikkate alarak sonuca varmaktadır. Bunun için ilk olarak belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir bir kanun hükmünün mevcut olup olmadığı irdelenmelidir. İkinci olarak mülkiyet hakkına yapılan müdahaleye etkin bir biçimde itiraz edebilme, savunma ve iddialarını yetkili makamlar önünde ortaya koyabilme olanağının bireye tanınıp tanınmadığı incelenmelidir. Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca mülkiyet hakkının gerçekten etkin bir biçimde korunabilmesi için devletin pozitif yükümlölükleri kapsamında usule ilişkin bu güvencelerin sağlanması zorunludur. Son olarak ise bireyin mülkiyet hakkını koruyacak ve bireye yeterli güvenceler sağlayacak hukuksal mekanizmaların oluşturulup oluşturulmadığı incelenmelidir (*Birgöl Pişkin ve diğerkleri*, §§ 46-54).

60. Devletin pozitif yükümlölükleri çerçevesinde taşınmaz mülkiyetinin korunması bakımından tapu sicili sisteminin önemi tartışmasıdır. Anayasa Mahkemesi, daha önce taşınmazlar üzerindeki aynı hakların tapu sicili yoluyla açıklık kazanmasının güveni ve sürekliliği sağladığını vurgulamıştır (AYM, E.1993/21, K.1993/30, 21/9/1993). Taşınmazlara ilişkin aynı hakların açıklığa kavuşturulmasında ve bu hakların herkese karşı korunmasının güvencesi olan tapu sicili müessesesinin kurulmasında kadastronun yeri ve önemi tartışma götürmez bir biçimde kendini göstermektedir (AYM, E.1973/13, K.1973/23, 3/5/1973). Bu bağlamda belirtmek gerekir ki kanun koyucu kadastro çalışmaları yoluyla plana dayalı çağdaş tapu sicilinin oluşturulmasını amaçlamış olup bu sistemin amaçlarından biri de taşınmazların arz üzerindeki yerleri ile sınırlarını doğru ve açık olarak göstermektir. Buna göre tapu sicilindeki bilgilerin güvenilirliğini sağlamak ise pozitif yükümlölükleri kapsamında devletin sorumluluğunu gerektirmektedir (*Sefa Koşar* [1. B.], B. No: 2015/18352, 10/5/2018, § 51).

61. Taşınmaz malların sınırlarının arazi ve harita üzerinde belirtilerek hukuki durumlarının tespit edilmesi ve bu suretle tapu sicilinin kurulması tapu sicilinin güvenilirliğinin sağlanması yönünden oldukça önemlidir. Kadastro işlemi, sözü edilen amaçlara ulaşılması bakımından zorunlu işlem niteliğindedir. Ne var ki hatalı olduğu değerlendirilen kadastro işlemlerinin düzeltilmesi amacıyla yargı yollarına başvuru imkânının sağlanması mülkiyet hakkının korunmasına ilişkin anayasal yükümlölüklerin bir gereğidir (*Amelia Kukutara ve diğerkleri* [GK], B. No: 2019/7923, 27/4/2023 § 56).

62. Ayrıca idarenin *iyi yönetim* ilkesi gereği kamu yararı kapsamında bir durum söz konusu olduğunda uygun zamanda, uygun yöntemle ve her şeyden önce tutarlı olarak hareket etmesi gerekir (*Kenan Yıldırım ve Turan Yıldırım* [1. B.], B. No: 2013/711, 3/4/2014, § 68). Bu bağlamda idarenin hatalı tesis ettiği işlemleri geri alma hakkı bulunmakla birlikte idare kendi hatalarının sonuçlarını gidermeli ve bunu bireylere yüklememelidir (*Sefa Koşar*, § 52).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

63. Somut olayda, uyuşmazlık konusu 36 parsel sayılı taşınmaz 1951 yılında yapılan kadastro tespiti sırasında başvuruçuların miras bırakanı adına tespit ve tescil edilmiştir. Başmüfettişlik tarafından düzenlenen 3/5/2013 tarihli ön inceleme raporu ile 11.

Asliye Hukuk Mahkemesi ve İdare Mahkemesi kararlarında ifade edildiği üzere kadaströ işlemleri sırasında başvuruöların miras bırakanına ait taşınmazda tersimat hatası yapılmış ve 10.400 m²lik kısım hatalı şekilde komşu 37 ve 39 parsel sayılı taşınmazlara eklenmiştir.

64. Kadastro işlemleri 1951 yılında ve 16/3/1950 tarihli ve 5602 sayılı mülga Tapulama Kanunu'na dayalı olarak yapılmıştır. Bu tarihten sonra sırasıyla 17/7/1964 tarihli ve 509 sayılı mülga Tapulama Kanunu, 28/6/1966 tarihli 766 sayılı mülga Tapulama Kanunu ve son olarak da 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanunu yürürlüğe girmiştir. Anılan 5602 sayılı mülga Kanun'da taşınmazların tahdit, tespit ve tesciline ilişkin detaylı hükümler yer almaktadır. Dolayısıyla somut olaydaki kanun hükümlerinin erişilebilir, belirli ve öngörülebilir olduğu değerlendirilmiştir. Kadastro işleminin amacı ülke koordinat sistemine göre memleketin kadastral veya topoğrafik kadastral haritasına dayalı olarak taşınmaz malların sınırlarını arazi ve harita üzerinde belirterek hukuki durumlarını tespit etmek ve bu suretle güvenli bir tapu sicil sistemi kurmaktır. İhtilaf konusu taşınmaz da bu amacın sağlanması için kadastro işlemine tabi tutulmuştur. Uyuşmazlık konusu taşınmazın bulunduğu alanda arazi sınırlarının ve maliklerinin tespiti için yapılan kadastro işleminin kamu yararına dayalı meşru bir amacı olduğu değerlendirilmiştir.

65. Başvuru konusu olayda başvuruöalar ve miras bırakanları tarafından tersimat hatasının düzeltilmesi ve zararın giderilmesi için başvurular yapılmış, davalar açılmıştır. Bu durumda somut olay itibarıyla başvuruöaların mülkiyet hakkını koruyacak ve yeterli güvenceler sağlayacak hukuksal mekanizmaların etkili olarak işletilip işletilmediği irdelenmelidir. Belediye imar uygulamasının iptali sonucu hukuki ve fiili imkânsızlık nedeniyle kök parsellere dönülemeyeceğini ifade ettiğinden hukuk sistemimizde başvuruöaların uğradığı zararı giderebilecek iki ayrı hukuk yolunun mevcut olduğu görülmektedir. Bunlardan ilki, kadastroda yapılan hatalı işlemde yararlanılan kişilere karşı 6098 sayılı Kanun'un 77. maddesinde düzenlenen sebepsiz zenginleşme hükümlerine dayanan alacak davasıdır. Anılan hükme göre haklı bir sebep olmaksızın bir başkasının mal varlığından veya emeğinden zenginleşen, bu zenginleşmeyi geri vermekle yükümlüdür (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Ahmet Yazı ve diğeri* [1. B.], B. No: 2016/13545, 23/10/2019, § 51).

66. Başvurulabilecek diğeri bir hukuk yolu ise 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesinde düzenlenen tapu sicilinin tutulmasından devletin sorumlu olduğuna ilişkin hükümdür. Bu maddede; tapu sicilinin tutulmasından doğan bütün zararlardan devletin sorumlu olduğu, zararın doğmasında kusuru bulunan görevlilere devletin rücu edebileceği hüküm altına alınmıştır. *Yaşar Çoban* [GK] (B. No: 2014/6673, 25/7/2017) kararında Yargıtayın 18/11/2009 tarihinden önceki içtihadının, devletin tapu sicilinin tutulmasından doğan sorumluluğunun tapu kütüğünün oluşumu sırasında yapılan hataları kapsamadığı yönünde olduğu, bununla birlikte Hukuk Genel Kurulunun 18/11/2009 tarihli kararından sonra Yargıtayın içtihat değiştirdiği ve 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesinde öngörülen sorumluluğun kadastro görevlilerinin dayanaksız ya da gerçek hukuksal duruma uymayan kayıtlar düzenlemelerini ve taşınmazın niteliğinde yanlışlıklar yapmalarını da kapsadığı şeklinde değiştirildiği ifade edilmiştir. Dolayısıyla 18/11/2009 tarihi sonrasında tapu kütüğünün oluşumu aşamasındaki kadastro işlemlerinde yapılan hataların da 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi kapsamına alındığı anlaşılmaktadır (bkz. §§ 32-34; *Yaşar Çoban* § 68).

67. Ancak bu hukuk yollarının teorik olarak bulunması yeterli olmayıp aynı zamanda etkin bir şekilde uygulanması da gerekir (benzer yöndeki bir değerlendirme için bkz. *Sefa Koşar*, § 59).

68. Somut olayda 36 parsel sayılı taşınmazın malikleri tersimat hatasının idari yönden düzeltilmesi için 1978, 1992 ve 1993 yıllarında Tapu Müdürlüğü ve Kadastro Müdürlüğüne başvurmuş ancak hata yapıldığı kabul edilmesine rağmen herhangi bir düzeltme yapılmamış ve başvurularda dava açmaları gerektiği belirtilmiştir. Aynı zamanda taşınmazların bulunduğu bölgede 1987 yılında başlayan imar çalışmalarının 1995 yılında tamamlanarak onaylandığı anlaşılmaktadır.

69. İdari yoldan tersimat hatasının düzeltilmesi talepleri sonuçsuz kalan taşınmaz malikleri, ilk olarak Hazine ve Belediye aleyhine tersimat hatasının düzeltilmesi ve hatalı olarak başka parsellere eklenen kısımların miras payları oranında adlarına tescili talebiyle 1995 yılında dava açmıştır. Ancak bu dava, Hazine ve Belediye adına herhangi bir hisse bulunmadığı gerekçesiyle husumetten reddedilmiştir.

70. Bu defa taşınmaz malikleri 2000 yılı içinde lehine tersimat hatası yapılan komşu parsel malikleri aleyhine tapu iptali ile tescil davası açmıştır. Ancak bu dava da imar uygulamasının iptal edilip ortadan kaldırılacağı sürece imar öncesi hakka dayalı davanın dinlenme imkânının bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir.

71. İmar uygulamasının iptal edilmesi gerektiğine ilişkin yargı kararı gereğince başvurularda 2003 yılı içinde İdare Mahkemesinde 81129 ile 81130 sayılı parselasyon planlarının iptali istemiyle Belediye aleyhine dava açmıştır. Bu dava başvurularda lehine sonuçlanmış ve kararda davalı Belediye tarafından taşınmazlardaki hatalı tersimatları yapan idare ile gerekli koordinasyonun sağlanması suretiyle mevcut tersimat hatalarının düzeltilmesinin hakkaniyet ilkesinin bir gereği olduğu vurgulanmıştır. Bu karar 2018 yılı içinde kesinleşmiştir.

72. Başvurucuların imar işleminin iptali talebiyle açtığı davanın yargılaması devam ederken 2012 yılı içinde bireysel başvuruya konu ettikleri tapu sicilinin tutulmasından kaynaklanan zararlarının giderilmesi talebiyle 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi uyarınca Hazine aleyhine dava açmıştır. 17. Asliye Hukuk Mahkemesi davayı reddetmiş ve bu karar yasal yollardan geçerek kesinleşmiştir. Başvurucular 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi kapsamında Hazine aleyhine açtıkları davanın reddi üzerine bireysel başvuruda bulunmuş ve zararlarının giderilmediğinden yakınmıştır.

73. 17. Asliye Hukuk Mahkemesinin davanın reddine ilişkin ilk gerekçesi, kadastro tutanaklarının 1951 yılında kesinleşmesi ve imar uygulaması yapılması işlemlerine karşı itiraz ve dava yoluna gidilmemesidir. Oysa başvurularda tarafından 1978 yılı ve sonrasında yapılan idari başvurular ve davaların hiçbirinde başvurularda süresinde başvuru yapmadığı veya dava açmadığı yönünde bir karar verilmiş değildir. 17. Asliye Hukuk Mahkemesinin diğer ret gerekçesi, İdare Mahkemesinde açılan davanın kesinleşmediğine ve dava tarihi itibarıyla taşınmaz üzerinde yapılan idari işlemlerin iptal edilmediğine, dolayısıyla davacı tarafın dava tarihi itibarıyla dava açmakta hukuki yararının bulunmadığına ilişkindir. Ancak Belediye tarafından, başvurularda lehine sonuçlanan İdare Mahkemesi kararının hukuki ve fiili imkânsızlık nedeniyle yerine getirilmesinin mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Dolayısıyla, tapu sicilinin tutulmasından kaynaklanan zararlar kapsamında ayrı bir dava açılmasında hukuki yararın bulunmadığı kanaatine varılmasının başvurularda zararının giderilmesi imkânını ortadan kaldıracacağı açıktır.

74. 17. Asliye Hukuk Mahkemesinin bir diğer ret gerekçesi, tespit maliklerinin durumu bilebilecek durumda olduğu, taşınmazı mevcut hâliyle kabul ettikleri ve bu hâliyle taşınmaz üzerinde bir kısım idari işlemin yapıldığıdır. Başmüfettişlik tarafından düzenlenen 3/5/2013 tarihli ön inceleme raporunda da taşınmazın on dokuz malikinin imar çalışmaları sırasında taşınmazlarının imar dışında bırakılması nedeniyle dilekçe sundukları ve taşınmazın imar dışı kalmasının kendilerini daha çok mağdur edeceğini, parselin tapuda kayıtlı yüz ölçümü esas alınarak imar uygulamasına alınması gerektiğini, bu parsel ile ilgili Kadastro Müdürlüğüne ve bölge müdürlüğüne verdikleri bütün dilekçeleri geri aldıklarını, bundan böyle hiçbir surette düzeltme için talepte bulunmayacaklarını ve dava etmeyeceklerini ifade ettikleri belirtilmiştir. Ancak imar işlemlerinin onaylanması sonrasında başvuru ve miras bırakanlarınca 11. ve 16. Asliye Hukuk Mahkemeleri ile İdare Mahkemesinde açılan davalarda başvuru ve miras bırakanların süreçten haberdar olmaları veya imar uygulaması yapılması için verdikleri dilekçeler nedeniyle talep ve dava haklarının ortadan kalktığı yönünde bir sonuca varılmamıştır. Aksine 16. Asliye Hukuk Mahkemesi lehine tersimat hatası yapılanlara karşı dava açılabilmesi için öncelikle şübheli işlemi ortadan kaldırmayı gerektirdiğini ifade etmiş, İdare Mahkemesi ise Belediye tarafından, taşınmazlardaki hatalı tersimatları yapan idare ile gerekli koordinasyonun sağlanması suretiyle mevcut tersimat hatalarının düzeltilmesinin hakkaniyet ilkesinin bir gereği olduğunu vurgulamıştır. Dolayısıyla yargı mercilerinin, başvuru ve miras bırakanların imar uygulamasından faydalanmak maksadıyla sundukları dilekçeleri, tersimat hatası yapılan kısımdan feragat ettikleri şeklinde yorumlamadığı anlaşılmıştır.

75. 17. Asliye Hukuk Mahkemesi kararının bir başka gerekçesi, meydana gelen zarar ile davalı tarafa yüklenen eylem arasında illiyet bağı bulunmadığıdır. Ancak yargı mercilerinin kararlarında tersimat hatasının kadastro işlemleri sırasında yapıldığı açıkça ifade edilmektedir. Son olarak 17. Asliye Hukuk Mahkemesi, başvuru ve miras bırakanların lehine tersimat hatası yapılan taşınmazların malikleri aleyhine sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre dava açabileceklerini ifade etmiştir. 818 sayılı mülga Kanun ve 6098 sayılı Kanun'un zaman aşımını düzenleyen hükümleri incelendiğinde bu hukuk yolunun başarı sunma kapasitesinin bulunduğu söylemek oldukça güç olacaktır. Ayrıca Belediye tarafından iptaline karar verilen imar işlemleri sonucunda geri dönüşüm yapılmasının hukuken ve fiilen mümkün olmadığını ifade edildiğine de tekrar vurgu yapmak gerekir. Başka taşınmazlarla birlikte imar uygulaması yapılan ve imkânsızlık nedeniyle geri dönüşümü mümkün olmayan taşınmazlar hakkında başvuru ve miras bırakanlarca sebepsiz zenginleşme hukuki sebebine dayalı olarak açılacak davanın zaman aşımından reddedilmemesi durumunda dahi başarılı olup olmayacağı belirsizdir. Öte yandan 20. Hukuk Dairesinin yukarıda belirtilen kararına göre başvuru ve miras bırakanların kendilerine tanınan birden fazla hukuki seçenekten birini tercih edebilecek ve 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi uyarınca meydana gelen zararlarını kusursuz sorumluluk hükümleri uyarınca doğrudan devletten isteyebilecektir (bkz. § 34).

76. Sonuç olarak kadastro sırasında taşınmazında yapılan tersimat hatası başvuru ve miras bırakanların uğramasına neden olmuş ve başvuru ve miras bırakanların 1978 yılından bu yana yaklaşık kırk altı yıldır devam eden başvuru ve dava süreci içinde bırakılmıştır. Bunun yanında Yargıtayın 18/11/2009 tarihinden önceki içtihadı, devletin tapu sicilinin tutulmasından doğan sorumluluğunun tapu kütüğünün oluşumu sırasında yapılan hataları kapsamadığı şeklindeyken Hukuk Genel Kurulunun 18/11/2009 tarihli kararından sonra tapu kütüğünün oluşumu aşamasındaki kadastro işlemlerinde yapılan hataların da 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi kapsamına alındığı görülmüştür. Dolayısıyla başvuru ve miras bırakanların bu tarihten önce 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi uyarınca Hazine aleyhine açacakları tazminat davasının başarı sunma kapasitesinin bulunduğu söylenemeyecektir. Başvuru ve miras bırakanların

Hazine ve Belediye aleyhine açtığı tapu iptali ve tescil davası husumetten reddedilmiş, lehine tersimat hatası yapılanlar aleyhine açtığı tapu iptali ve tescil davası ise imar işlemleri iptal edilip geri dönüşüm sağlanmadan bu davanın açılmayacağı gerekçesiyle reddedilmiştir. Başvurucuların imar uygulamalarının iptali talebiyle açtığı davanın kabul edilmesiyle geri dönüşüm yapılabileceği ve ardından da başvurucuların lehine tersimat hatası yapılanlar aleyhine yeniden tapu iptali ve tescil davası açabileceği değerlendirilebilir ise de bireysel başvuru tarihinden sonra Belediye tarafından verilen 26/3/2020 ve sonraki tarihli cevaplarda geri dönüşüm yapılmasının mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Dolayısıyla başvurucular ilk defa bu tarih sonrası geri dönüşüm yapılmasının hukuken ve fiilen imkânsız olduğunu ve yeniden tapu iptali ve tescil davası açmalarının bir sonuç doğurmayacağını öğrenmiştir. Bu nedenle başvurucuların 2012 yılında 4721 sayılı Kanun'un 1007. maddesi kapsamında Hazine aleyhine açtıkları tazminat davasının zararın giderilmesi açısından etkili bir giderim sağlama kapasitesinin bulunduğu değerlendirilmiştir. Ancak kamu makamları kendi hatalı işlemlerinden kaynaklanan zararın ortadan kaldırılması için herhangi bir işlem yapmadıkları gibi hatanın düzeltilmesini talep eden başvuruculara dava yolunu göstermekle yetinmiştir. Yaptıkları idari başvurulardan sonuç alamayan başvurucular zararlarını ortadan kaldırmak için ayrı davalar açmak durumunda bırakılmıştır. Başvurucuların lehine olan İdare Mahkemesi kararı hukuki ve fiili imkânsızlık nedeniyle yerine getirilememiş, etkili bir çözüm sunma kapasitesi bulunan tapu sicilinin tutulmasından kaynaklanan zararların giderilmesi kapsamında Hazine aleyhine açtığı dava farklı gerekçelerle reddedilmiş, etkili olup olmayacağı dahi belli olmayan başka bir dava yolu işaret edilmiştir. Bu durum kadastrо sırasında hataya sebebiyet veren kamu makamlarının sorumluluğunun tamamen ortadan kaldırılmasına ve hatanın meydana gelmesinde kusuru olmadığı anlaşılan başvurucuların tüm zarara katlanmasına yol açmış, başvuruculara şahsi olarak aşırı bir külfet yüklemiştir. Bu nedenlerle başvuruya konu olayda mülkiyet hakkına ilişkin devletin pozitif yükümlülüklerinin yerine getirilmediği sonucuna varılmıştır.

77. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

VI. GİDERİM

78. Başvurucular, yeniden yargılama yapılması talebinde bulunmuştur.

79. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aliğül Alkaya ve diğerleri* (2) [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu* (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiamın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin mülkiyet hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesine (E.2012/677, K.2014/795) GÖNDERİLMESİNE,

D. 364,60 TL harç ve 30.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 30.364,60 TL yargılama giderinin başvuruculara MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucuların Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 14/5/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.